

MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA
REALITZADA A:

L'ANTIC RECINTE EMMURALLAT DE LA JONQUERA

Dates d'intervenció: - 6 a 30 d'abril de 2010 (5273)

- 13 de maig a 30 de juny de 2010 (5439)

L'ANTIC RECINTE EMMURALLAT DE LA JONQUERA
FASE II ALT EMPORDÀ).

Dates d'intervenció: - 13 de setembre a 17 d'octubre de 2010 (6028)

Ester Horno Comas
Elisenda Moix i Ezquerria

ÍNDEX

1 FITXA TÈCNICA.....	3
2 INTRODUCCIÓ.....	4
3 DESCRIPCIÓ GEOGRÀFICA DE LA ZONA.....	5
4 ANTECEDENTS HISTÒRICS I INTERVENCIONS ANTERIORS.....	9
5 METODOLOGIA.....	15
5 DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS REALITZATS	17
1- Torre circular de la muralla medieval.....	17
2- Control arqueològic carrers.....	22
6 REPERTORI ESTRATIGRÀFIC.....	31
6 CONCLUSIONS.....	38
7 BIBLIOGRAFIA.....	40
8 DOCUMENTACIÓ PLANIMÈTRICA.....	41

1. FITXA TÈCNICA

NOM DEL JACIMENT	Antic recinte emmurallat de la Jonquera. Antic recinte emmurallat de la Jonquera. Fase II
UBICACIÓ	La Jonquera (Alt Empordà)
COORDENADES UTM	X: 489.690.26 Y: 4696.320.17 Z: 121,62 m.s.n.m.
CONTEXT	Zona urbana
TIPUS D'INTERVENCIÓ	Preventiva terrestre
CLASSE D'ACTIVITAT	Control i excavació preventius.
DATA D'INTERVENCIÓ	- 6 a 30 d'abril de 2010. - 13 de maig a 30 de juny de 2010. - 13 setembre a 17 d'octubre de 2010.
PROMOTOR	Ajuntament de La Jonquera
EQUIP TÈCNIC	Direcció: Ester Horno Comas Elisenda Moix i Ezquerra

2. INTRODUCCIÓ

Arrel de la intenció de l'Ajuntament de La Jonquera de dur a terme la "Reurbanització de l'antic recinte emmurallat de la vila", que abarca els carrers de Sant Miquel, de La Torre, Vell, de l'Església, i plaça de la Muralla, es va dur a terme un control arqueològic de les obres i una intervenció arqueològica amb la finalitat d'observar si es trobaven restes de l'antiga muralla de la vila, així com també els fonaments d'una antiga torre d'aquesta muralla.

El control arqueològic es va fer necessari donat que gran part de la zona objecte dels treballs es situava a tocar de l'antic recinte emmurallat medieval/modern anomenat de la Força. A la banda oriental d'aquest recinte, al cim d'un pujol poc enlairat sobre el nucli urbà, hi ha una petita torre de planta circular amb petites espitlleres de rajol, amb restes d'altres murs al voltant.

Els treballs van anar a càrrec de l'Ajuntament de La Jonquera, foren executats per l'empresa Construccions Narcís Matas i es van dur a terme entre els dies 6 d'abril i 17 d'octubre de 2010. La direcció de la intervenció va anar a càrrec de les arqueòlogues de l'empresa ATICS S.L. Ester Horno i Comas i Elisenda Moix i Ezquerria, comptant amb el vist i plau del Director General del Patrimoni Cultural i de l'arqueòloga territorial, Sra Montserrat Mataró i Pladelasala.

Els resultats d'aquests treballs han donat positiu, podent-se localitzar un pou i un nivell de circulació situats a l'interior de la mencionada torre del recinte emmurallat, així com també restes d'edificacions anteriors a la última remodelació de l'església parroquial, en els carrers on s'ha realitzat l'obra.

3. DESCRIPCIÓ GEOGRÀFICA DE LA ZONA

La comarca de l'Alt Empordà, amb una extensió de 1.339,43 km², està formada actualment per 68 municipis, la capitalitat dels quals és indiscutiblement Figueres.

La comarca limita a llevant amb el litoral mediterrani, al nord amb el Rosselló i el Vallespir, a ponent amb les comarques de la Garrotxa i el Pla de l'Estany i al sud en un petit sector amb el Gironès i la resta amb el Baix Empordà.

L'Empordà és centrat morfològicament en la plana d'enfonsament litoral, la qual està emmarcada per un amfiteatre de muntanyes que s'esglaonen en una successió de replans formant els anomenats aspres. D'entrada es poden distingir tres parts essencials: la plana al·luvial, els aspres i les zones de turons marginals i les serralades o massissos muntanyosos.

La plana és formada pels sediments dels rius que en època post quaternària ompliren els grans estuaris pliocènics limitats pels massissos de muntanya. Amb la formació d'uns cordons arenosos entre la península del Cap de Creus i el Montgrí es tancà una enorme albufera, en connexió amb la situada a la plana del Baix Empordà (que acabà formant la platja de Pals). Sorgí així una àmplia zona de terreny pantanós i de maresmes amb una gran quantitat d'estanys i de llacunes litorals. Les petites elevacions eocèniques emergents serviren per a l'establiment dels primitius nuclis de població en un territori ric en caça i pesca.

Les arenes de la faixa litoral, en quedar a mercè dels vents i a causa sobretot de la direcció de la tramuntana, originaren unes extenses zones de dunes, moltes de les quals, al principi del s XX, foren fixades mitjançant plantacions de pins que en tallaren el seu avanç i les convertiren en dunes mortes. En l'actualitat hom pot dividir la plana en dos sectors: la franja litoral i els fondals. La faixa humida litoral entre el Cap de Creus i els contraforts del

Montgrí és formada per petites albuferes o llacunes i espais d'aiguamolls. És una romanalla dels antics estanys i albuferes i antics braços de rius que després foren desviats. Es tracta d'una zona ecològica de molt d'interès per a la fauna i la flora. Més a l'interior, la plana continua amb els sols anomenats fondals, terrenys al·luvials de molt de gruix, rics en aigua freàtica i de molt bona qualitat per al conreu. Formen el nucli central del pla empordanès i el paisatge més característic de la comarca, amb camps de regadiu o secà, ben treballats i delimitats per marges plantats amb rengles d'arbres de ribera.

La plana de l'Alt Empordà és regada principalment per dos rius, el Fluvià i la Muga. Altres petits cursos, de conca independent i de règim sempre torrencial drenen algunes depressions marginals. Els rius de l'Empordà prenen la direcció vers llevant, directament cap a la mar, seguint l'orientació de la plana, a causa de la disposició de les unitats estructurals que la delimiten. Cal tenir en compte que el riu Ter, avui enterament baix empordanès, antigament desembocava a l'Alt Empordà, a tocar d'Empúries, abans que fos desviat en època baix imperial.

Els aspres són els terrenys formats per ondulacions que procedeixen de les cadenes de muntanyes que emmarquen la plana pel nord i nord est. Són terminals paleozoiques o mesozoiques formades per rengles de pujols arrodonits i terrasses d'erosió en procés de pre aplanament, en els repeus d'aquestes serralades marginals de l'Albera i la serra de Rodes. El nom d'aspre és definidor d'un tipus de terreny rocallós, de materials geològicament senils en descomposició, que contrasta amb les terres planes de la depressió empordanesa sedimentades en una època molt més recent. La seva configuració és a base de serretes de pujols arrodonits del paleogen (margues eocèniques i dipòsits plio-pleistocènics), i malgrat que no formin el repeu d'una cadena de muntanyes immediata, són també, de fet, el darrer replà de la Serralada Transversal Catalana, que es va esglaonant des del Puigsacalm fins a la plana empordanesa.

A l'Empordà es pot distingir una gran unitat de relleu, els Pirineus de l'Empordà que limiten la regió pel nord. En conjunt es tracta d'un massís granític-esquistós d'origen metamòrfic, amb materials paleozoics afectats per plegaments hercinians i per l'erosió, que han originat vessants abruptes que contrasten amb els cims generalment aplanats.

A la serra de l'Albera és on la cadena pirinenca perd l'aspecte d'alta muntanya i presenta ja una vegetació i un paisatge ben mediterranis. Amb el nom de serra de l'Albera es coneix tot el massís pireneic més oriental, des de la mar fins el coll de Lli (al camí de La Vajol a les Illes). Des d'aquest lloc fins a l'extrem nord oest de la comarca, rep el nom popular de muntanyes de les Salines. El massís té pendents asimètrics amb vessants que davallen més suaument amb contraforts i petites serres secundàries que acaben en la faixa de transició dels aspres, abans d'arribar a la plana. La serra es caracteritza per l'existència de collades de poca altitud, moltes de les quals són passos naturals ben accessibles, travessats per camins d'origen antiquíssim.

La serra de Rodes és l'extrem de l'eix axial dels Pirineus, i el cap de Creus, la seva punta més oriental. La serra és, de fet, un massís de la mateixa formació que la serra de l'Albera, però que es desprèn al sud est d'aquesta serralada i crea una unitat orogràfica gairebé independent, que deriva en sentit transversal i penetra a la mar formant l'anomenada península del cap de Creus. Aquest sector és format de migmatites i de granit sintectònic, mentre que a l'angle sud est el granit és posterior i a la meitat nord est aflora el sòcol paleozoic metamorfosat. A grans trets, el vessant que mira a la plana és abrupte i escarpat, amb un brusc desnivell sobre el repeu dels aspres. Els vessants que cauen vers la mar també són abruptes, però no tant, baixen més lentament. Tot el massís és drenat i intensament erosionat per torrents i barrancades.

La serra de Valladavià o Sant Grau, d'altitud modesta i de formes arrodonides, enllaça amb el Terraprim i conjuntament marquen el límit de la

plana al sud i sud oest. Entre aquesta serra i el massís del Montgrí la plana al·luvial té continuïtat entre l'Alt i el Baix Empordà.

Finalment el Montgrí, situat al bell mig de la plana, ha estat pres com a fita divisòria de les dues comarques. De fet, del massís del Montgrí, només correspon a l'Alt Empordà un petit sector dins el terme de l'Escala. El Montgrí, massís aïllat entre la mar i la plana, que en temps històrics estigué envoltat d'aiguamolls, limita la comarca pel nord-est, obstaculitzant la continuïtat de la plana empordanesa. Aplanat, s'inclina de manera progressiva cap al nord, però cap al sud ofereix un front escarpat, com cap al mar, des d'on es pot contemplar el magnífic conjunt de penya-segats característic d'aquest sector de la Costa Brava. D'origen secundari, desplaçat per l'orogènia alpina des del Prepirineu fins al seu emplaçament actual, té una composició litològica majoritàriament calcària. Aquest curt tram és l'únic de costa rocosa del Montgrí que forma part de l'Alt Empordà, just a l'extrem sud est. La resta de la façana marítima de la comarca es divideix en dues unitats clarament diferenciades i de morfologia ben diversa: la costa baixa i arenosa del Golf de Roses i al nord, el litoral rocós i retallat de la península del cap de Creus i del front marítim de la serra de l'Albera.

El terme municipal de la Jonquera, de 56,90 km², s'estén als vessants meridionals de la Serra de l'Albera, des del coll del Portell, a ponent, fins al Ras de la Menta, a llevant, i en aquest sector de la carena pirenenca que separa l'Empordà del Vallespir, frontera franco-espanyola des del tractat dels Pirineus (1659), s'obren dos dels colls més baixos i accessibles de l'Albera, el coll de Panissars i el coll del Portús.

L'extens territori forma dos sectors ben diferenciats, ambdós presidits per la serralada: a llevant, el que pertany a la conca de la riera d'Anyet, afluent també de la Muga que neix al peu del Puig Neulós (1.249 m d'alt) i que comprèn l'antic terme que senyorejava el castell de Requesens; a ponent el que pertany a la conca del Llobregat d'Empordà, que neix al pic del Llobregat (918 m d'alt), i que comprèn la vila de la Jonquera, cap del municipi, amb el

barri dels Límits, als agregats de Canadal i els Torts, el castell de Rocabertí i les antigues esglésies de Sant Miquel de Solans, Sant Martí del Forn del Vidre, Santa Maria de Panissars i Sant Pere del Pla de l'Arca.

Aquests passos naturals, els més transitables de la serra de l'Albera travessats per camins importants des de temps molt remots, contribuïren a l'establiment d'una població dispersa o agrupada, de la qual en són vestigis les esglésies i els castells medievals del terme. El tractat dels Pirineus convertí el lloc en frontera i aquesta funció ha marcat l'evolució de la població; la vila de la Jonquera i els Límits han adquirit una gran importància.

La vila de la Jonquera es troba a 110 m d'altitud, a la dreta del Llobregat d'Empordà. Constitueix un típic poble-camí, amb les cases arrenclades a banda i banda de l'antic camí francès medieval i modern (pel coll del Portús) que seguia el traçat de l'antiga via romana. Actualment les modernes carreteres passen pels afores del nucli urbà.

4. ANTECEDENTS HISTÒRICS I INTERVENCIONS ANTERIORS

El municipi de la Jonquera està situat a 57 km al nord de la capital provincial, Girona, en el límit entre Espanya i França, al costat de la comarca francesa del Vallespir.

La carretera N-II i l'autopista AP-7 passen pels afores del nucli urbà. Al voltant de l'església parroquial, la façana de la qual també dóna a aquest camí, hi ha algunes cases del segle XVII. És notable el conjunt arquitectònic de la plaça i la part posterior de les seves cases, que dóna al riu, amb porxos d'arcs de mig punt i voltes d'arestes, també del segle XVIII.

Tant el lloc de la *Jonquera*, esmentat el 1285, com l'església, anterior al s XIV, es trobaven al límit entre els termes parroquials d'Agullana i Sant Miquel de Solans. En època medieval el nucli de la Jonquera devia estar format per l'església, algun hostel i diverses cases de pagès, edificacions situades vora el camí i arredossades al voltant del temple. Del 1453 data la carta de poblament. En aquells moments la Jonquera estava formada per dues unitats urbanístiques ben diferenciades que eren la Força (o recinte fortificat) i un barri extramurs enganxat a la Força.

El nucli actual de la Jonquera s'articula a l'entorn d'un llarg carrer, el C/ Major que n'esdevé l'eix principal, que creua el poble, a banda i banda del qual es disposen els diferents edificis. En general hi ha vivendes unifamiliars o plurifamiliars amb comerços a les plantes baixes. També s'hi localitzen edificis religiosos com l'església de Santa Maria i la Rectoria. A excepció d'algunes construccions que daten dels segles XVIII (rectoria) o XV (església), les vivendes que configuren el carrer major es construïren entre mitjans del s XIX i la primera meitat del s. XX. El carrer major sorgí, com és habitual en aquests tipus de nuclis organitzats a l'entorn d'un camí, sobre l'antic camí medieval francès que seguia la traça de l'antiga via romana. De tota manera, la seva cronologia no es pot acotar per la manca d'actuacions arqueològiques que no permeten establir el seu moment de construcció.

Al carrer Major hi ha el gran casal de Ca n'Armet, de dues plantes i golfes, amb grans cellers subterranis, obra del s XVIII. L'arxiu dels Armet fou una de les bases del llibre de Carles Pi i Sunyer *La vida a la frontera durant les guerres amb França (1967)* on es fa palesa la normalitat de la vila en les difícils èpoques de la fi del s XVIII i principis del XIX. Hi entrà el 1814 amb solemnitat Ferran VII, quan reinstaurà l'absolutisme, de retorn de l'exili (s'allotjà a ca n'Armet). Uns quants anys abans (1790) té un gran interès el testimoniatge del viatger F. de Zamora, que visità aquest sector fronterer i a banda dels comentaris referents a l'expansió demogràfica del poble, a manca d'una fortalesa que respongués a la de Bellaguarda o a altres detalls interessants sobre economia, fa notar la intensa relació entre els dos vessants de la serra de l'Albera, que ell considerava perillosa per al contagi de les idees revolucionàries.

L'actual església parroquial de Santa Maria de la Jonquera, amb façana al carrer Major, és en la seva major part obra del s XVIII, d'una nau amb capelles laterals, creuer amb cúpula i absis semicircular i un campanar de torre octogonal. La façana és l'únic element que es conserva de l'antic temple alçat a l'inici del segle XV, amb portada d'arcs de mig put, llindà i timpà d'un estil romànic avançat, amb elements gòtics. A la llinda, amb l'escut dels Rocabertí, figura la data de 1414 i un any abans, el bisbe de Girona havia atorgat indulgències als qui contribuïssin a restaurar l'església, que constava aleshores com a sufragània de la d'Agullana.

El 1569 consta ja com a parròquia independent. Aquesta nova parròquia substituï la de Sant Miquel de Solans, a llevant i en poblament dispers. Aquest indret formà part dels extensos dominis dels Rocabertí, el castell dels quals es troba dins del municipi, i encara l'any 1698 la Jonquera, amb Agullan, Darnius i Canadal formava una batllia del comtat de Perelada.

Pel que fa a la **muralla de la Força**, es tracta d'un recinte emmurallat d'època medieval / moderna que segueix un traçat ovalat el qual envolta l'antic centre urbà de la Força, d'uns 900 m² de superfície aproximada. Entre els

paraments de les muralles sobresurten algunes torres, una de les quals ha estat motiu d'una intervenció arqueològica objecte d'aquesta memòria. Es tracta de la situada al C/ de la Torre, núm 20.

A la banda oriental de la població, al cim d'un pujol poc enlairat sobre el nucli urbà, hi ha una petita torre de planta circular, amb petites espitlleres de rajol, amb restes d'altres murs al voltant i a ponent de la vila, al cim d'un altre turó, i a l'altre costat de riu, hi ha una altra torre o fortalesa, també de planta circular i de la mateixa època que l'esmentada anteriorment. Aquestes torres es poden datar del s XVIII – XIX.

A mesura que es va anar materialitzant el creixement urbanístic, la muralla va ser apropiada per les noves edificacions, quedant integrada en la trama edificada.

ALTRES INDRETS DEL TERME

- El barri dels Límits, uns 3 km al N de la vila, es situa a la ratlla de la frontera franco espanyola. És format per les cases del costat de llevant de la carretera, mentre que les que s'estenen a la banda de ponent són del municipi vallespirà (i administrativament francès) del Pertús.

- L'antiga parròquia de Sant Miquel de Solans, ara ermita de Santa Llúcia, és situada uns 2 km al NE de la vila, en un replà de la serra de Falquers. En un diploma de Lluís d'Ultramar del 948 ja consta com a possessió de Sant Pere de Rodes. Fou parròquia rural fins al segle XVI, que passà a dependre de Santa Maria de la Jonquera. El temple és un notable exemplar romànic dels segles XII-XIII. Al mur de ponent s'adossa l'hostatgeria o casa de l'ermità, dels segles XVII-XVIII, època en què degué esdevenir santuari de Santa Llúcia.

- El castell de Rocabertí s'alçava al cim d'una penya granítica al N de Santa Llúcia, dominant estratègicament els propers colls de la serra de l'Albera i els camins que hi menaven. Era inaccessible al sud, al nord i a l'oest, i l'accés de

llevant, amb un desnivell de 25 m, es salvava per esglaons tallats a la pedra. Resten alguns murs seguint els accidents del turó; a l'extrem nord-occidental hi ha restes de la capella de Sant Romà. Resta el portal d'entrada. El títol de vescomtes de Rocabertí substituï el de Peralada des de l'inici del segle XII, i aquesta família tingué un paper destacat en la història de Catalunya. El castell de Rocabertí sembla que fou enderrocat el 1138 com a resultat d'un enfrontament entre el comte Ramon Berenguer IV de Barcelona i Ponç II d'Empúries i fou refet al mateix segle XII. Tingué encara un paper destacat en la guerra contra el rei de França Felip l'Ardit, el 1285.

- Al N de la Jonquera, entre la carretera i la riba esquerra del Llobregat, prop de la seva confluència amb la riera del Forn del Vidre, hi ha la masia del Forn del Vidre, en realitat l'església de Sant Martí del Forn del Vidre, que fou convertida en casa de pagès (prop seu hi ha escassos vestigis del forn que li donà nom). Es tracta d'un interessant exemplar de temple preromànic primitiu (segle X).

- Les restes de l'antic monestir de Santa Maria de Panissars es troben a la ratlla fronterera, al coll de Panissars, a ponent del castell de Bellaguarda. L'alou de Panissars és esmentat el 878 i el 882, dins el terme d'Agullana, com a possessió del monestir d'Arles. Una butlla del 1011 diu que l'església de Santa Maria de Panessieres havia estat construïda el 990, a l'època de Bernat Tallaferro de Besalú, i el 1097 fou concedida al monestir de Ripoll. Els monjos hi fundaren el priorat de Panissars, que tingué una funció hospitalera a causa de la seva situació en el coll, vora el camí.

A la fi del segle XVII el monestir i l'església es trobaven abandonats, i part de les seves pedres foren aprofitades per a bastir Bellaguarda. En aquest lloc s'han fet diverses campanyes d'excavació i s'han descobert les restes dels Trofeus de Pompeu, de l'any 71 aC, sobre el pas de la Via Domitia. Prop seu s'han trobat restes d'un poblat medieval. En aquest coll, més important a l'edat mitjana i potser també en l'antiguitat que no pas el veí del Pertús, tingué lloc el 1285 la famosa batalla del coll de Panissars (30 de setembre-1 d'octubre) quan les tropes catalanes de Pere II comandades per Ramon de Montcada atacaren

l'exèrcit de Felip III de França, que es retirava vençut i delmat per la pesta a la fi de la fracassada croada contra Catalunya.

- A llevant del coll del Pertús, prop de la capçalera del Llobregat, hi ha les ruïnes de l'església de Sant Pere del Pla de l'Arca. Als encontorns hi ha masies deshabitades, entre les quals el mas del Pla de l'Arca; el topònim, derivat probablement d'un dolmen que hi devia haver al lloc, s'aplica també a un coll de la serra de l'Albera, a 599 m. L'església construïda en *opus spicatum* (segle X), es troba molt alterada per un casalot afegit als segles XVII-XVIII, fet que sembla demostrar que aleshores ja no tenia culte.

- L'antiga església de Sant Julià dels Torts, que fou centre d'un veïnat de masies esparses, és situada al sector de la dreta del Llobregat, al peu de la serra de l'Albera, entre el coll del Portell i el de Panissars. L'església és esmentada en diversos documents dels segles XII i XIII, i el 1362 consta com a sufragània de la parròquia d'Agullana. Es tracta d'un edifici que en la seva major part correspon a una reconstrucció dins l'estil romànic feta als segles XII-XIII. Conserva vestigis d'un edifici anterior preromànic.

- L'agregat de Canadal, és 1 km al SE de la Jonquera. Format també de masies disseminades, era centrat per l'església i castell (després masia), en un planell enlairat. Més al S hi ha els estanys de Canadal. L'església de Santa Cristina de Canadal, més tard de Sant Jaume, és d'origen preromànic, però fou reformada posteriorment. L'anomenat castell de Canadal es situa vora l'església, constituint un conjunt. Conserva importants restes de fortificació dels s XIV-XV. Formà part dels dominis dels vescomtes de Rocabertí i d'una batllia amb Agullana, la Jonquera i Darnius, del comtat de Peralada.

- L'antic poble de Requesens, al vessant sud del Puig Neulós, centra el sector del terme que comprèn la capçalera de l'Anyet. Enmig de grans boscúries es destaquen l'antic castell, el Mas de l'Església, on hi havia la parròquia primitiva, i la parròquia santuari de la Mare de Déu de Requesens. El lloc és esmentat el 859 en un precepte de Carles el Calb dins el *pagus* de Peralada.

El castell apareix documentat des de mitjan s XI. Bastit per Gausfred II de Rosselló quan ja s'havien separat els comtats de Rosselló i Empúries, dins un alou que el comte Hug I d'Empúries, oncle seu, li havia confiat, aquest fet fou un dels motius de discòrdia entre els dos comtats. Al llarg del segle XII depengué encara dels comtes de Rosselló, però ja en aquest segle apareix lligat al llinatge dels Rocabertí, que n'adquirí després la jurisdicció i la propietat fins a l'època moderna.

La imponent baluerna que és avui el castell de Requesens és una obra fantasiosa, d'unes grans dimensions, amb nombroses torres, merlets i espitlleres i altres elements de fortificació, a causa de la reconstrucció que a la fi del segle XIX manà fer el comte de Peralada Tomàs de Rocabertí-Dameto. El santuari de la Mare de Déu de Requesens, a l'altre costat de la riera, substituï l'església vella com a parròquia; és probablement obra de l'inici del segle XVIII. L'envolten l'hostatgeria i altres construccions de la mateixa època.

5. METODOLOGIA

Tal i com s'especifica en el permís d'intervenció, els treballs a realitzar consistien en el control de moviment de terres derivats de l'obertura dels carrers i la col·locació de nous serveis, i la intervenció arqueològica subsegüent en cas de que durant els rebaixos apareguessin restes arqueològiques.

També es va actuar a l'interior d'una de les torres de la muralla, situada en el C/ de la Torre, 20, amb una intervenció arqueològica – excavació per tal de detectar la presència de restes arqueològiques en el seu interior, ja fossin estratigràfiques o estructurals, que permetessin determinar la tècnica constructiva i les diverses ocupacions de la torre.

La metodologia emprada en cas d'aparició de restes arqueològiques és la usada habitualment en excavacions arqueològiques en extensió, anomenada del tipus "open area". Aquesta està basada en el mètode de registre utilitzat per E. C. Harris (1979) i per A. Carandini (1977). Es tracta de registrar objectivament els elements construïts i estrats que s'identifiquen, realitzant una numeració correlativa d'aquests, sota el nom d'Unitat Estratigràfica (UE) que individualitza els uns del altres. Cada UE es registra en una fitxa on s'indica la ubicació en el jaciment, les seves característiques físiques i la posició física respecte a les altres unitats estratigràfiques amb les que es relaciona. La identificació d'UE s'estableix mantenint l'ordre d'aparició durant el procés d'excavació i es realitza utilitzant una clau, en aquest cas de dos dígitos per a les restes localitzades durant el control arqueològic dels carrers i de tres dígitos per la intervenció situada a l'interior de la torre.

La documentació es completa amb un registre gràfic detallat, que inclou la fotografia convencional i la planimetria de tot el procés d'excavació.

6. DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS REALITZATS

1. Torre circular de la muralla medieval.

En el marc dels treballs de control arqueològic efectuats en el sector de l'Antic recinte emmurallat de la Jonquera es va dur a terme inicialment una petita intervenció a l'interior de la torre circular de la muralla medieval.

El motiu era detectar la presència de restes arqueològiques en el seu interior, ja fossin estratigràfiques o estructurals, que permetessin determinar la tècnica constructiva i les diverses ocupacions de la torre. Així, es va procedir a l'obertura de diverses rases i una posterior excavació en extensió del seu interior per tal d'acomplir els objectius.

Foto 1: Vista general de l'interior de la torre abans d'iniciar els treballs d'excavació.

La primera tasca que es va dur a terme fou l'excavació del nivell superior format per una capa de terra i vegetació així com també runa i deixalles provinents de l'interior de la torre (**UE 100**). Cal recordar que aquesta torre va patir modificacions/ampliacions ja que va ser habitada durant anys. Aquests treballs es van dur a terme amb l'ajut de maquinària específica.

Un cop retirada aquesta UE de forma superficial, es va realitzar una cala a la zona nord per tal d'intentar delimitar els fonaments de l'antiga torre. Fou en aquest moment quan es van començar a localitzar diversos elements. És per això que es va procedir a retirar totalment el nivell superficial (UE 100), per així poder delimitar millor la zona.

D'entrada es va poder observar el mur/muralla que resseguia la torre per la seva cara exterior est (**UE 107**) (paret que delimita el carrer de la Torre), la qual acaba amb la torre circular (UE 101) i un altre mur/muralla a la banda oest (**UE 108**), continuació de la muralla per aquesta banda. Els dos murs que s'adossen a la torre per la seva cara externa sembla que podrien correspondre a un moment posterior al del funcionament de la torre medieval, ja que l'engloben en part al seu interior.

La cara interna de la torre presentava el mur amb forma circular i dimensions més reduïdes, el qual es corresponia amb l'antiga torre de la muralla (**UE 101**).

Entre la vegetació i la runa es podia entreveure d'entrada una estructura circular que es va identificar posteriorment com un pou (**UE 102**), situat a la zona sud-est de la torre, el qual es recolzava en la muralla (UE 101). Aquest pou presentava un reompliment (**UE 109**) que no es va excavar de moment per motius de seguretat.

Foto 2: Pou recolzat a la paret de la muralla (al fons) i l'estructura en forma de L a l'esquerra de la imatge.

Al costat nord es va poder observar com la paret de la muralla estava construïda sobre la roca natural, el nivell geològic (**UE 105**). El terreny natural presentava un pendent direcció nord-sud. Aquest desnivell s'anava fent cada cop més pronunciat fins arribar a la meitat de la zona delimitada, aproximadament, quan es va poder observar un retall a la roca natural (**UE 104**). Aquest retall presentava un reompliment (**UE 103**) format per deixalles (es pot considerar un abocador amb material contemporani, ja que es van poder observar ampolles de plàstic, residus varis, pedres i morter de la runa, etc). Cal citar que no es va netejar aquesta zona ja que es trobava situada entre el pou (UE 102), el mur oest (**UE 110**) i la paret de la muralla (UE 101, UE 108). Es va baixar aproximadament 1 metre, i en observar que continuava baixant, per seguretat, es va decidir tornar a tapar.

Foto 3- Vista del pou a l'esquerra i restes de l'abocador entre el pou i els murs de la muralla. Al fons, la UE 110 que tancava la torre per la cara interna.

A la zona situada més al nord, seguint el recorregut de la muralla (UE 101, UE 107), s'hi va poder observar una estructura en forma de L (**UE 106**) formada per pedres de grans dimensions lligades amb morter. Aquesta UE es recolzava sobre la roca natural (UE 105) i en el pou (UE 102). Cal dir que aquestes pedres, en un punt determinat, estaven col·locades i retallades seguint una forma circular (possiblement seguint l'estructura circular de l'antiga torre (UE 101), tot i que no s'ha pogut anar més enllà, donades les reformes posteriors en aquesta zona que ho emmascaren.

Foto 4: Estructura en L situada sobre la roca natural i el pou a la dreta de la imatge.

Foto 5: L'estructura en L segueix la forma circular del que podria ser l'antiga torre.

Finalment, tancant aquesta zona per l'oest, es va poder observar un mur que anava de banda a banda de la torre (de la UE 107 a la UE 108) tancant-la per l'interior (UE 110). Aquest mur també es d'un moment posterior al del funcionament de la torre medieval.

Així, s'han localitzat diverses fases constructives i d'ocupació. En un primer moment cal situar la torre circular de la muralla medieval. En un moment posterior se li adossen els murs UE 107 i UE 108 que l'engloben en part en el seu interior. D'aquest moment o d'un moment posterior és l'estructura que es construeix en forma de L en el seu interior i que s'adossa a la paret de la torre rodona UE 101, al qual li segueix un tancament de banda a banda de la torre, amb el mur UE 110.

Amb les dades obtingudes i en espera d'una neteja més acurada de la zona es pot dir que s'intueix la continuació de la torre per la seva cara interna, tot i que de forma molt subtil i emmascarada per les construccions posteriors en el seu interior.

Foto 6: Vista general de la zona al final de la intervenció.

2. Control arqueològic carrers.

Les obres dutes a terme al C/ de la Torre i al C/ de l'Església emmarcades dins el Pla d'Ordenació Urbanística Municipal han permès posar al descobert part de l'absis semicircular de l'església parroquial de Santa Maria de la Jonquera i les restes de fonamentació d'un edifici anterior a aquesta.

En un principi es varen fer diverses rases per a un nova xarxa elèctrica i un nou sistema de clavegueram al C/de la Torre en què els resultats, en quant a descobriments arqueològics es refereixen, foren totalment negatius. Un cop es va haver retirat l'asfalt i les llambordes del carrer es varen excavar una sèrie de rases orientades de nord a sud i que mesuraven 0,6 m d'amplada i 0,8 m de profunditat (la longitud variava segons la rasa). Sota l'asfalt i les llambordes es localitzava un paquet de runa barrejada amb argila, pedres, plàstic, etc., estrat que indicava que tota la zona havia estat molt remenada anteriorment.

Fotos 1 i 2. Vista general de les obres realitzades al C/ de la Torre. La primera foto està feta des del nord i la segona des del sud.

Com ja s'ha esmentat anteriorment l'església parroquial ha sofert diverses ampliacions des que es va iniciar la seva construcció, la última d'elles finalitzà el 1791. L'eixamplament del temple es portà a terme per la banda de sol ixent, ocupà una part de l'antic carrer Vell i consistí en la construcció d'un nou creuer, cobert per una elegant i voluminosa cúpula, les dues naus laterals i capçalera.

El poble de la Jonquera va seguir creixent i l'església parroquial va quedar envoltada per la part sud d'edificis, tant d'habitatges (C/ Major) com per un antic escorxador (C/ de la Torre). Degut això estava inclòs en el POUM el desmuntatge parcial de l'escorxador, edifici que se li adossava a la paret sud i a una part de l'absis semicircular, situat a l'est, de la mencionada església de Santa Maria. A continuació es farà una descripció de les estructures trobades al C/ de la Torre, cal dir però que dites estructures no estaven cobertes per cap estrat sinó que simplement estaven cobertes o amagades per d'altres parets que es varen construir en el moment de fer l'escorxador o es van malmetre,

com en el cas de l'absis, al fer una escala per a pujar al tercer pis de l'escorxador. En la següent foto (Foto 3) es pot apreciar l'àrea d'actuació dels

Foto 3. Vista general des de l'est del campanar de torre octogonal, d'una de les parets de l'escorxador i de com aquesta s'adossa a l'absis semicircular (on hi ha la bastida).

obrers. S'havia de desballestar la paret est de l'escorxador per tal de que l'absis es pogués contemplar a simple vista. Es va localitzar part d'una fonamentació (U.E. 41) d'algun edifici o construcció indeterminat i anterior a la construcció de l'absis i el retall d'un parell de canalitzacions (U.E.s 51 i 52) que tallen aquesta fonamentació i que probablement funcionaven amb l'edifici de l'escorxador.

U.E. 41: Fonamentació d'una estructura construïda formada per blocs de pedra lligats entre ells amb morter de calç. El mur semicircular que configura l'absis es recolza en aquesta estructura i part del mur sud que constitueix l'escorxador també s'hi recolza al damunt. Està tallat pels dos baixants d'aigua relacionats amb l'escorxador i estava cobert pel terra ceràmic de l'escorxador. Aquesta estructura mesura 1,4 m per 1,4 m per 0,15 m de profunditat. La funció que té és de fonamentació, però, d'una estructura indeterminada. No s'ha trobat material ceràmic per a poder-la datar exactament, tot i que probablement si el mur de l'absis s'hi recolza sigui anterior a finals del s.XVIII que és quan es va ampliar aquesta part de l'església parroquial.

Foto 4. Vista des de l'est de l'estructura U.E. 41 i de part de l'absis malmès per a fer-hi les escales d'accés a la planta segona de l'escorxador.

U.E. 51: Retall per a encabir-hi un baixant d'aigua. Tallava la fonamentació U.E. 41 i presentava unes mesures de 0,4 m per 0,2 m per 0,1 m. Estava cobert pel terra ceràmic de l'escorxador. Baixant d'aigua relacionat possiblement amb l'escorxador, doncs en el segon pis s'ubicava el lavabo.

U.E. 52: Retall per a encabir-hi un baixant d'aigua. Tallava la fonamentació U.E. 41 i presentava unes mesures de 0,40 m per 0,1 m per 0,1 m. En aquest baixant encara es conserva part del tub de ceràmica. També estaria relacionat amb el lavabo de l'escorxador.

Foto 5. Foto feta des de l'est. S'aprecia el baixant (U.E. 51) davant del jaló en línea recta i l'altre baixant (U.E. 52) a la dreta de la fotografia.

Foto 6. Vista general i des de l'est de les tasques de cobriment de les estructures.

Es va excavar una rasa al C/ de l'Església que mesurava uns 15 m de longitud per 1 m d'amplada i 0,8 m de profunditat. En els primers 10 metres, sota l'asfalt que prèviament s'havia extret, es detectava una capa per anivellar de 0,2 m de terra remoguda de color marró, força heterogènia amb restes de runa, i a sota la roca natural que era molt dura. Després d'aquesta seqüència estratigràfica es va localitzar dues estructures construïdes (U.E. 10 i U.E. 20) que també semblaven una fonamentació d'un edifici o similar anterior a la construcció de la última ampliació de l'església de Santa Maria.

Foto 7. Vista general, des de l'est, de la rasa i de les dues estructures trobades.

U.E. 10: Estructura construïda amb grans blocs de pedra, mitjans i petits i algun fragment de teula moderna, tot el conjunt lligat amb morter de color marró. Estava cobert per un paquet d'argila remoguda i runa i també se li recolza a sobre la paret nord de l'església parroquial. Es recolza també sobre el mur U.E. 20. Presentava unes mesures de 2,4 m de longitud, per una amplada mínima de 0,1 m i una amplada màxima d'1 m, per una profunditat d'un metre. La funció és de fonamentació d'una antiga construcció indeterminada i que en el moment d'ampliar l'església és reaprofitada, en una part, també, com a fonamentació per a recolzar-hi, com ja s'ha esmentat abans, la paret nord de Santa Maria de la Jonquera.

Foto 8. Detall de l'alçat de la U.E. 10. Foto feta des del nord.

Foto 9. Vista en planta de la U.E.10. Foto feta des de l'est.

U.E. 20: Fonamentació d'un mur de forma indeterminada, fet amb pedres mitjanes i lligades amb morter de calç de color marró. Presenta unes mesures d'un metre de longitud per una amplada mínima de 0,64 m i una màxima de 0,88 i una filada de pedres. Estava coberta pel reompliment U.E. 30 i se li recolzava l'estructura U.E. 10. La funció d'aquesta fonamentació de mur també

sembla indeterminada, és probable que funcionés amb la U.E. 10 i que formés part d'una construcció anterior a l'ampliació de l'església.

Foto 10. Vista general de les dues estructures (U.E.10 i 20). Foto feta des del nord.

Foto 11. Detall en planta de la U.E.20. Foto feta des del sud.

U.E. 30: Reompliment modern format per argila de color marró, de consistència solta i textura heterogènia amb presència també de runa moderna i que es localitza a la rasa del C/ de l'Església. Sense presència de material ceràmic. Cobria les U.E.s 10 i 20 i la roca natural. Tenia una potència de 0,2 m.

Foto 12. Secció de la rasa on s'aprecia el reompliment. Foto feta des del sud-est.

Foto 13. Vista general de les tasques de cobriment de les estructures U.E. 10 i 20.
Foto feta des de l'est.

7. REPERTORI ESTRATIGRÀFIC

1. Torre circular de la muralla medieval.

Fitxa d'Unitat Estratigràfica		UE : 100	
Sector:		Fase:	
		Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Estrat		
DESCRIPCIÓ :	Capa de terra i vegetació, així com també de runa i deixalles provinents de l'interior de la torre.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a		Es reblert per
	Cobreix a		Es cobert per
	Talla a		Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica		UE : 101	
Sector:		Fase:	
		Cronologia: Època medieval - moderna	
DEFINICIÓ :	Estructura		
DESCRIPCIÓ :	Cara interna de la torre de la muralla que presentava el mur en forma circular i dimensions més reduïdes, el qual es corresponia amb l'antiga torre de la muralla.		
MATERIAL DIRECTOR :			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a
	Rebleix a		Es reblert per
	Cobreix a		Es cobert per
	Talla a		Tallat per
	Es recolza a		Se li recolza
	S'entrega a		Se li entrega

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 102
Sector:		Fase:		Cronologia: Època moderna
DEFINICIÓ :	Estructura			
DESCRIPCIÓ :	Estructura circular identificada com a un pou situat a la zona sud est de la torre recolzat en la muralla/torre.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	109
	Cobreix a		Es cobert per	101
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 103
Sector:		Fase:		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Estrat			
DESCRIPCIÓ :	Reompliment del retall UE 104 format per deixalles (es pot considerar un abocador amb material contemporani, ja que es van poder observar ampolles de plàstic, residus varis, pedres i morter de la runa, etc).			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a	104	Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	100
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 104
Sector:		Fase:		Cronologia: Segle XX
DEFINICIÓ :	Estructura			
DESCRIPCIÓ :	Retall a la roca natural.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	109
	Cobreix a		Es cobert per	101
	Talla a	105	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 105
Sector:		Fase:		Cronologia:
DEFINICIÓ :	Estructura			
DESCRIPCIÓ :	Roca natural.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	100
	Talla a		Tallat per	104
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 106
Sector:		Fase:		Cronologia: Època moderna
DEFINICIÓ :	Estructura			
DESCRIPCIÓ :	Estructura en forma de L formada per pedres de grans dimensions lligades amb morter.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	100
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a	105 i 102	Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 107
Sector:		Fase:		Cronologia: Època moderna
DEFINICIÓ :	Estructura			
DESCRIPCIÓ :	Mur que resseguia la torre per la seva cara externa - est, el qual acabava en la torre circular.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 108	
Sector:		Fase:		Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Estructura				
DESCRIPCIÓ :	Mur que resseguia la torre per la seva cara externa - oest, el qual acabava en la torre circular.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 109	
Sector:		Fase:		Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Estrat				
DESCRIPCIÓ :	Reompliment del pou UE 102 que no es va excavar per motius de seguretat.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a	102	Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	100	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 110	
Sector:		Fase:		Cronologia: Època contemporània	
DEFINICIÓ :	Estrat				
DESCRIPCIÓ :	Mur que anava de banda a banda de la torre tancant-la per l'interior.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a	102	Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	100	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

2. Control arqueològic carrers.

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 10	
Sector:		Fase:		Cronologia: Inici s XV	
DEFINICIÓ :	Estructura				
DESCRIPCIÓ :	Estructura construïda amb grans blocs de pedra, mitjans i petits i algun fragment de teula moderna, tot el conjunt lligat amb morter de color marró. Presentava unes mesures de 2,40 x 0,1 x 1m de profunditat. Fonamenta una antiga construcció indeterminada.				
MATERIAL DIRECTOR :	No s'ha localitzat material ceràmic.				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a	20	Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 20	
Sector:		Fase:		Cronologia: Inici s XV	
DEFINICIÓ :	Estructura				
DESCRIPCIÓ :	Fonamentació d'un mur de forma indeterminada fet de pedres de mida mitjana lligades amb morter de calç de color marró. Les seves mesures són: 1 m x 0,64 i una filada de pedres. Estava cobert pel reompliment UE 30.				
MATERIAL DIRECTOR :	No s'ha localitzat material ceràmic.				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	30	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 30	
Sector:		Fase:		Cronologia: Època contemporània	
DEFINICIÓ :	Estrat				
DESCRIPCIÓ :	Reompliment modern format per argila de color marró de consistència solta i textura heterogènia amb presència de runa moderna. Presentava una potència de 0,20 m.				
MATERIAL DIRECTOR :	No s'ha localitzat material ceràmic.				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	10 i 20	Es cobert per		
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 41	
Sector:		Fase:		Cronologia: Inici s XV	
DEFINICIÓ :	Estructura				
DESCRIPCIÓ :	Fonamentació d'una estructura construïda formada per blocs de pedra lligats entre ells amb morter de calç. L'estructura mesura 1,40 m x 1,40 m x 0,15 de profunditat. Fa la funció de fonamentació, però, d'una estructura indeterminada.				
MATERIAL DIRECTOR :	No s'ha localitzat material ceràmic.				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a		Tallat per	51 i 52	
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE : 51	
Sector:		Fase:		Cronologia: Època contemporània	
DEFINICIÓ :	Estructura				
DESCRIPCIÓ :	Retall preparat per a encabir-hi un baixant d'aigua. Tallava la fonamentació UE 41 i presentava unes mesures de 0,40 x 0,2 x 0,1. Relacionat possiblement amb l'escorxador.				
MATERIAL DIRECTOR :	No s'ha localitzat material ceràmic.				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a	41	Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica			UE : 52	
Sector:		Fase:		Cronologia: Època contemporània
DEFINICIÓ :	Estructura			
DESCRIPCIÓ :	Retall preparat per a encabir-hi un baixant d'aigua. Tallava la fonamentació UE 41 i presentava unes mesures de 0,40 x 0,2 x 0,1. Relacionat possiblement amb l'escorxador.			
MATERIAL DIRECTOR :	No s'ha localitzat material ceràmic.			
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	
	Talla a	41	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

8. CONCLUSIONS

Tal i com es menciona a l'inici d'aquesta memòria, els treballs arqueològics consistiren en el control dels moviments de terres derivats de la reurbanització d'aquest sector de la vila de la Jonquera i també la intervenció a l'interior d'una de les torres de la muralla, situada al C/ de la Torre núm. 20.

Pel que fa a aquests darrers treballs, es van localitzar diverses fases constructives i d'ocupació de la torre. Així, en un primer moment cal situar la torre circular de la muralla medieval / moderna. En un moment posterior se li adossaren els murs UE 107 i UE 108 que l'englobaren en part en el seu interior. D'aquest moment o d'un moment posterior és l'estructura que es va construir en forma de L en el seu interior i que s'adossava a la paret de la torre rodona, al qual li segueix un tancament de banda a banda de la torre, amb el mur UE 110.

Amb les dades obtingudes es pot dir que s'intueix la continuació de la torre per la seva cara interna, tot i que de forma molt subtil i emmascarada per les construccions posteriors en el seu interior.

Pel que fa al control arqueològic realitzat en diversos carrers de la vila durant els treballs d'obra, es van localitzar diverses estructures situades a tocar de l'actual església parroquial.

Resulta difícil atribuir una funcionalitat clara a cadascuna de les estructures trobades degut a la poca àrea d'afectació de les obres i degut al fet de no trobar material ceràmic associat. Tot i així el què sí es va observar és que aquestes fonamentacions (U.E. 41, U.E. 10 i U.E. 20) ja existien en el moment de l'eixamplament del temple que es portà a terme per la banda de sol ixent, ocupant una part de l'antic carrer Vell i que consistí en la construcció d'un nou creuer, cobert per una elegant i voluminosa cúpula, les dues naus laterals i l'absis semicircular.

Així doncs, el que es pot certificar és que aquestes estructures són anteriors a l'ampliació de l'església, el darrer quart del segle XVIII i possiblement pertanyents a l'església gòtica que es va restaurar en el primer quart del s XV.

Les dues canalitzacions (U.E. 51 i U.E. 52) serien posteriors a aquesta ampliació del segle XVIII i estarien relacionades amb l'edifici de l'escorxador, edifici que es recolza en l'església, i més concretament, amb el lavabo de l'esmentat edifici doncs es localitzava molt aprop de l'entrada que és on es troben els dos baixants d'aigua.

9. BIBLIOGRAFIA

- AA.DD. *Inventari del Patrimoni Cultural Immoble. Patrimoni Arqueològic de l'Alt Empordà*. Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Barcelona.
- AA.DD. *Inventari del Patrimoni Cultural Immoble. Patrimoni Arquitectònic de l'Alt Empordà*. Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Barcelona.
- BADIA I HOMS, J. *L'arquitectura Medieval de l'Empordà*. Girona: Diputació Provincial de Girona, 1985.
- DD. AA.: (1992). "Alt Empordà – Baix Empordà". A *Geografia Comarcal de Catalunya*. Enciclopèdia Catalana.
- PI i SUNYER, C; (1967) *La vida a la frontera durant les guerres amb França*.

10. DOCUMENTACIÓ PLANIMÈTRICA

Àrea d'intervenció

Àrea d'intervenció

UE 101

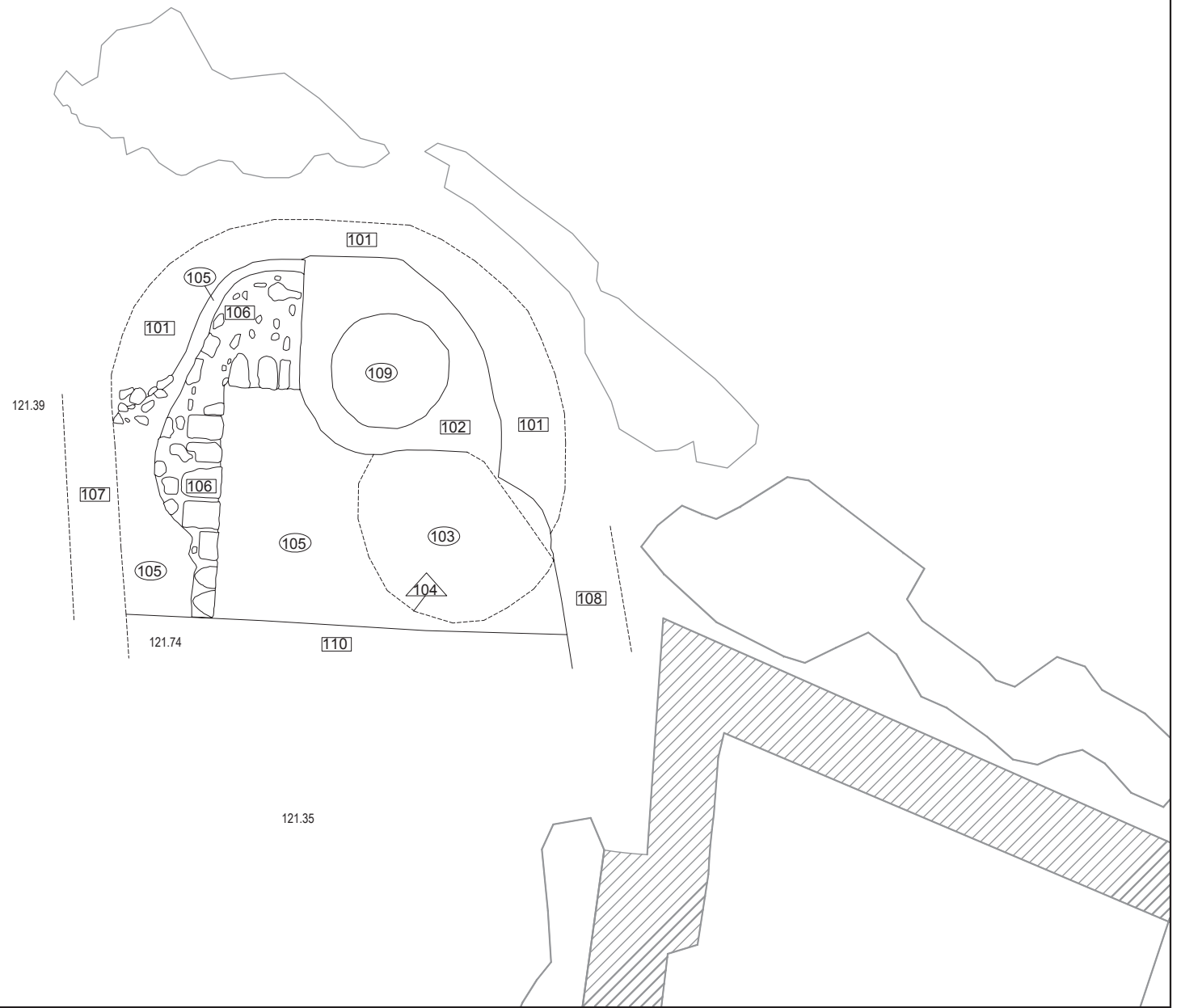

UE 41

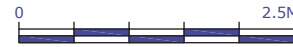
UE 10 i UE 20

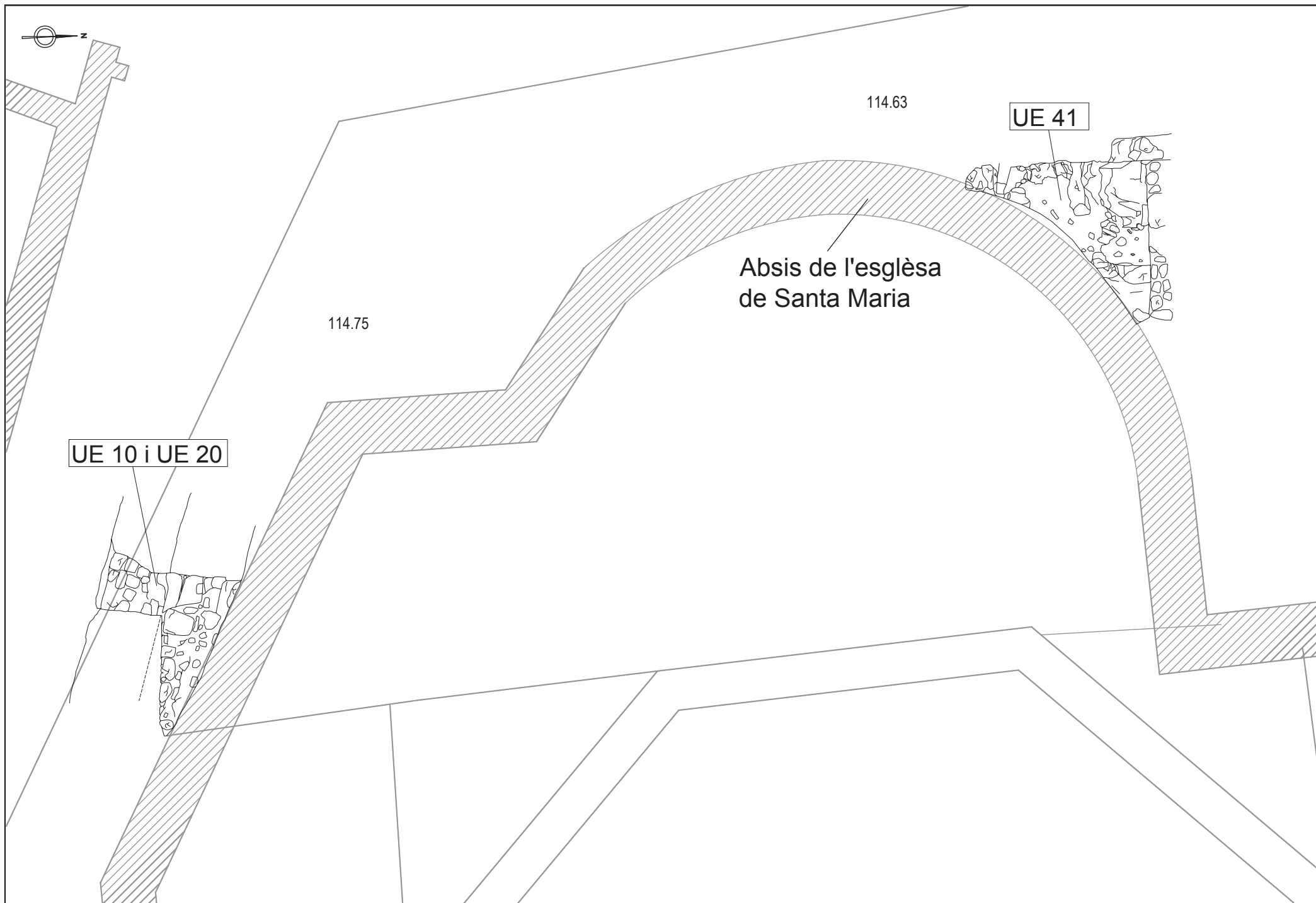

Àrea d'intervenció

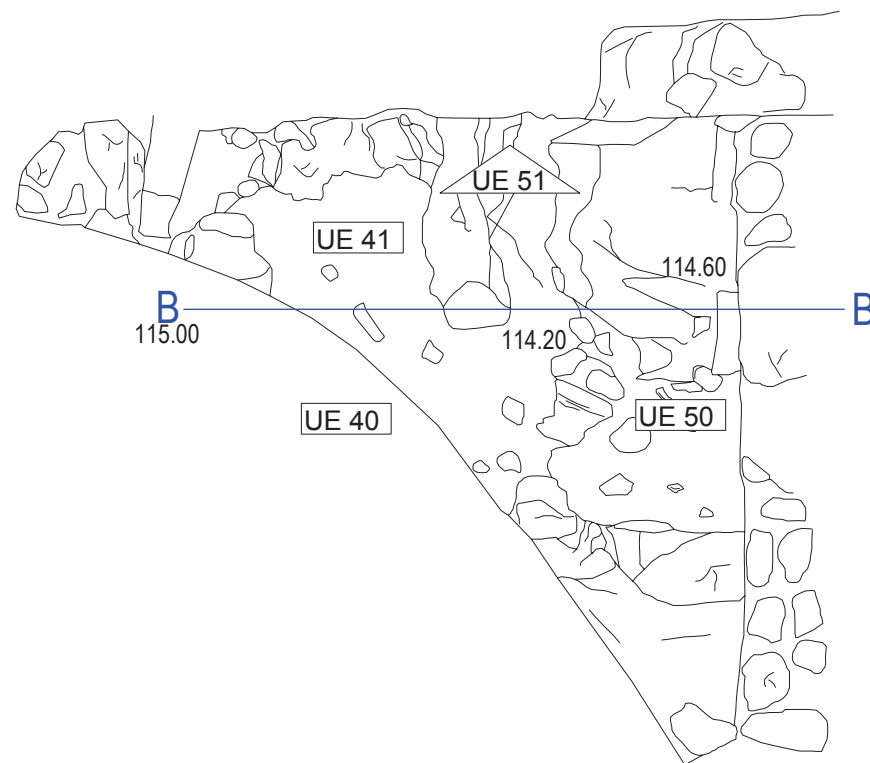
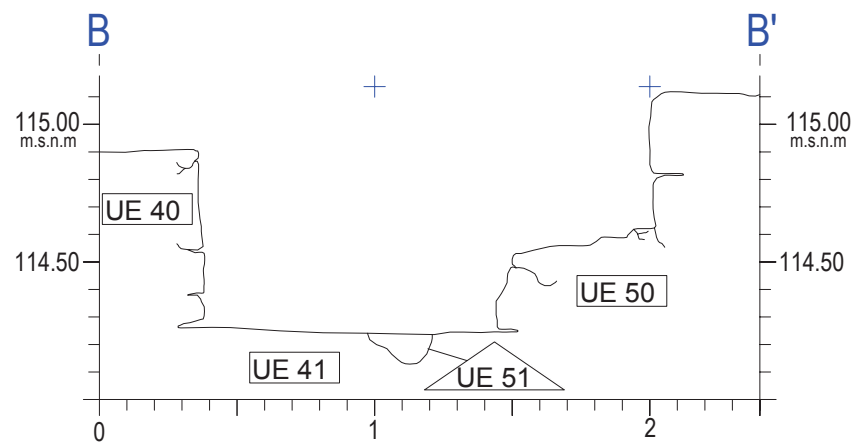
Carrer de la Torre

Secció N-S

Secció N-S

